

Eläimet maisemanhoitajina –mistä on kyse

Luontoa ja maisemaa voidaan hoitaa monella tavalla. Ekologisuudella ja tehokkuudella mitattuna eläinten laiduntaminen on siihen yksi parhaimmista keinoista. Laiduntaminen on oiva tapa pitää maisema aukeana, rikastuttaa luonnon monimuotoisuutta ja samalla parantaa eläinten hyvinvointia. Hyvinvoivat eläimet ovat rauhoittavaa katseltavaa, joten eläimiä voidaan viedä maaseutualueiden ohella myös kaupunkialueiden niityille ja lisätä tällä tavoin ihmistenkin hyvinvointia. Yhteistyö laitumia tarjoavien tahojen ja laiduneläinten omistajien välillä on tärkeä tekijä onnistuneen lopputuloksen kannalta. Onnistuneen maisemalaidunnuksen tuloksia ovat rikastunut, hoidettu luonto, hyvinvoivat eläimet sekä tyytyväiset sopimusosapuolet. (1.)

Laitumen voi perustaa:

- Pelloille ja niittymäisille alueille
- Ranta-alueille
- Luonnonmukaisille viheralueille
- Joutomaille
- Alueille, jotka odottavat kaavoitusta tai rakentamista
- Päiväkotien ja kulttuurikohteiden lähialueille
- Perinnebiotoopeille eli niityille, hakamaille ja metsälaitumille
- Muinaismuistoalueille
- Luonnonsuojelualueille
- Voimalinja-alueille

Laiduneläimiä tilavaatimuksineen:

- Lampaat, esim. 5 uuhua + karitsat/ 1 ha
- Naudat, esim. 3 nautaa / 3-6 ha
- Hevoset, esim. 3 hevosta/ 3-6 ha
- Vuohetkin soveltuvat laiduntamiseen ja ovat tehokkaita maisemanhoitajia, mutta haastavia valvottavia.

Muistathan, että...

- Laiduneläimet ovat laumaeläimiä, lauma muodostuu vähintään kolmesta yksilöstä
- Jokaisella eläinlajilla on omat vahvuutensa, eläimet valitaan laidunkohteen mukaisesti
- Eri eläinlajien sekalaidunnus on toimiva keino (1.)

Sopimus selventää yhteistyökumppanien roolit

Mikäli laidunnettava alue ei ole eläinten omistajan hallinnassa, on laidunnuksesta aina syytä tehdä kirjallinen sopimus. Suuremmilla alueilla kyseeseen voi tulla laidunalueen vuokrasopimus, mutta myös laidunnussopimus on hyvä vaihtoehto. Sopimukseen on olemassa valmiita pohjia verkossa. Sopimuksen yhteydessä kannattaa tehdä myös hoitosuunnitelma, jossa määritellään laidunnuksen toteutus. (1.) Sopimus pohjia sekä paljon muuta tietoa laidunnuksesta löytyy verkosta Laidunpankki sivustolta. Se on verkossa oleva työkalu, jonka avulla laiduneläinten omistajat ja laitumien haltijat kohtaavat. Laidunpankin tavoitteena on molempia osapuolia hyödyntävän sopimuksellisen yhteistyön lisääminen sekä luonnon monimuotoisuuden kasvattaminen. (2.)

Hyvät rakenteet takaavat turvallisen laidunnuksen

Laidunrakenteet nousevat merkittävään rooliin onnistuneessa laidunnuksessa etenkin silloin, kun sen sijainti on hieman katseilta syrjässä tai vilkkaassa kaupunkiympäristössä. Sähköpaimenaita on nykyisin suosituin aitaamisen tapa. Markkinoilla on tarjolla useita erilaisia vaihtoehtoja niin paimenen virtalähteeksi, kuin aitaustarvikkeidenkin valintaan. Piikkilanka-aita ei ole enää suositeltava materiaali ja hevosten laitumilta sen käytön kieltää eläinsuojelulaki. Verkkoaitoja käytetään etenkin lampaiden laitumilla.

Erilaiset portit, kulkuaukot ja portaat mahdollistavat huoltotyöt laitumilla sekä mahdollisen laitumen läpi kulun esimerkiksi luonnonsuojelualueilla. Laitumelta tulee löytyä lisäksi puustoa tai rakennettu katos suojaamaan eläimiä auringolta ja vaihtelevilta sääolosuhteilta. Myös kuivana pysyvä eläinten makuualue tulee varmistaa. (3.)

Lähteet ja lisää tietoa aiheesta

1. Söyrinki, R. 2007. Maisemalaiduntaminen – opas käytännön toteuttamiseen. Toim. H. Partanen. Painorauma; Maa- ja metsätalousministeriö.
https://www.laidunpankki.fi/attachments/text_editor/140.pdf
  2. Laidunpankki. N.d. Pro Aria Etelä-Suomen luonnonlaiduntamista edes auttava verkkosivusto.
https://www.laidunpankki.fi/index.tmpl?sivu_id=1
  3. Laidunrakenteet. N.d. Artikkelit Laidunpankki – verkkosivustolla.
https://www.laidunpankki.fi/sivu.tmpl?sivu_id=259
- PÄMÄ -info: Lammastalous. 2019. Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa pohjoiseen Keski-Suomeen -hankkeen infotilaisuuden taltiointi ja materiaalit. <https://www.aitomaaseutu.fi/pama-info-lammastalous>